

מעדני אשר

גיליון של"ט
(שנה ח')
פרשת לך לך תשע"א

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הגליונות ברחבי תכל יוצאים לזכותו של הרב ברוך בן מרים ומרת שיינדל מלכה בת חיה פייגא

מדוע לא היה יכול אברהם אבינו למול את אנשי ביתו בלילה הרי מילה שלא בזמנה כשר בלילה?
בפרשתו י"ז כ"ג וימל את בשר ערלתם בעצם היום הזה. פירש"י ביום ולא בלילה.

הנה איתא במשנה מגילה כ' ע"א אין מלין אלא ביום.

וזה דווקא במילה בזמנה דהיינו ביום השמיני, אבל במילה שלא בזמנה נחלקו בגמ' יבמות ע"ב ע"א דלדעת תנא קמא אף ברית שמתקיים שלא בזמנה אין מלין אלא ביום, ולדעת רבי אלעזר בן רבי שמעון מילה שלא בזמנה מלין אף בלילה.

ולענין הלכה: קימ"ל יור"ד סימן רס"ה דבין מילה בזמנה ובין מילה שלא בזמנה אין מלין אלא ביום.

יש להקשות: לשיטה שמילה שלא בזמנה מותר למול אף בלילה, א"כ באברהם אביו שמל את אנשי ביתו שהיה מילה שלא בזמנה מדוע כתב רש"י שהיה מותר למול רק ביום ולא בלילה, כן מקשה הפנים יפות בפרשתו.

איכא כמה תרוצים:

א. אף דסתם מילה שלא בזמנה אפשר למול אף בלילה, מ"מ מילה זו שהיא להתגייר צריכה להיות דוקא ביום, כדאיתא בש"ע יור"ד סי' רס"ח סעיף ד', דמילה של גירות אין מלין אלא ביום דמשפט כתוב ביה מה משפט ביום אף גרות ביום, א"כ המילה שמל אברהם היה לשם גירות, לכן לא היה יכול למול בלילה, כן תירץ הפנים יפות בפרשתו.

ב. ע"פ מה שכתב בבית יוסף יור"ד סימן רס"ו בשם הרשב"ץ דמילה שלא בזמנה אסור למול ביום חמישי, כיון שהשלישי למילה יהיה בשבת ויבא לידי חילול שבת, א"כ ה"ה שלשה ימים קודם יו"ט אסור למול מילה שלא בזמנה כדי שלא יצטרך לחלל יו"ט לפי הנ"ל אתי שפיר, כיון שאחז"ל ב"ר מ"ח י"ב שבוים שבאו המלאכים היה ערב פסח והוא היה יום ג' למילתו, נמצא אם היה ממתין עד הלילה היה שלישי למילתו בליל פסח, והיה גורם לחילול יו"ט לכן לא מל בלילה, כן תירץ הפנים יפות בפרשתו.

הנה מה שנקט הפנים יפות שכמו שאין מלין ג' ימים לפני שבת כך אין מלין ג' ימים לפני יו"ט, כך כתב בספר כתנות אור ריש פרשת תזריע, וכן נקט בפשטות במדרש יהונתן פרשת תזריע מאמר קל"ג, וכן כתב בשו"ת רבי טיאה ווייל יור"ד סימן ס"ב, אבל יש חולקים על זה דביו"ט ליכא איסור ג' ימים קודם למול מילה שלא בזמנה, עיין ברבי יוסף יור"ד סימן רס"ו.

ג. כיון שהקב"ה לא ציווהו עד עכשיו, א"כ הוא ליה מילה בזמנה דעכשיו הזמן של החיוב, לכן לא היה יכול למול בלילה, אליבא דכ"ע, מעדני אשר.

ד. ע"פ מה שכתב רש"י בעצם היום בו ביום שנצטווה, ביום ולא בלילה, לא נתירא לא מן הגוים ולא מן הלצנים, ושלא יהיו אויביו ובני דורו אומרים אילו ראינוהו לא הנחנוהו למול ולקיים מצותו של מקום, א"כ חזינן דעיקר הסיבה למה מל ביום, כדי שיראו שלא מפחד אבל לא בגלל שלא היה יכול למול על פי דין בלילה, לפי הנ"ל אתי שפיר, מעדני אשר.

מעדני אשר: לפי זה יא קשה למ"ד דסבירא ליה דאין מלין מילה שלא בזמנה בלילה, מהא דמשמע מרש"י שכן מותר, כן מקשה במנחת חינוך מצוה ב' ומנחו"ב בצ"ע, ועיין במנחת סולת מצוה ב' מה שכתב בזה.

איך אמרינן במילה שלא בזמנה

הרחמן הוא יברך רך הנימול לשמונה הרי זה שקר?

הנה היעב"ץ בסידורו כתב שבמילה שלא בזמנה מדלגין בהרחמן הוא יברך את הנימול לשמונה, את המילה לשמונה.

וכן בדרך פקודיך מצות עשה מילה ס"ק כ"ה כתב וז"ל נוסח הרחמן וכו' שמוסיפין בברכת המזון במדנתינו כשהיא מילה שלא בזמנה אין אומרים מיום השמיני והלאה ירצה דמו רק מיום המילה והלאה וכו' ולא יאמר ויברך רך הנימול לשמונה רק רך הנימול נכונה.

וכן בשו"ת מהר"ל דיסקין בקונטרס אחרון אות קנ"ה נשאל האם במילה שלא בזמנה אפשר לומר בהרחמן הוא יברך רך הנימול לשמונה, והשיב הגר"ל דיסקין זצ"ל בזה הלשון הוריתי בתניוק שנימול לשלשים לומר בברכת המזון "רך הנימול לשמונה", דלא אתי לאפוקי כי אם הנימול קודם ח' ועיין בשו"ת ציץ אליעזר חלק כב סימן י"ח.

ומרן הדברי יציב היה נוהג במילה שלא בזמנה לומר בנוסח הרחמן מיום השמיני והלאה ירצה דמו, אבל תחת רך הנימול לשמונה שינה הנוסח ואמר רך הנימול לנכונה, כן מובא בספר שפע קודש עניני ברית מילה ע"מ רנ"א.

האם כשמלים תינוק שלא בזמנו אומרים ברוך הבא?

הנה איתא בדת זקנים לבעלי התוספת בראשית כ"א ד', וכן כתב בעיקרי הד"ט סימן כ"ד בשם אבודרהם סדר מילה וברכותיה ע"מ שני' וז"ל ועכשיו נוהגין העולם כשמביאין קטן לבית הכנסת אומרים ברוך הבא לפי שהבא עולה ח' בגימטריא והיינו ברוך הנימול לשמונה.

יש לחקור במילה שלא בזמנה נמי אומרים את זה או דילמא כיון שזה לא ביום ח' אין אומרים.

הנה בספר דוכי חיים ושלוש אות תתקכ"ב כתב שאפילו במילה שלא בזמנה אומרים ברוך הבא.

וכן נהג מרן הדברי יציב: אף במילה שלא בזמנה לומר ברוך הבא, מובא בספר שפע קודש עניני ברית מילה.

מרכז מורשת מרון הרב מלובלין זי"ע

גליון זה נודב לרגל יומא דהילולא קדישא ז' חשוון של הגה"ק גאון ישראל ותפארתו רשכבה"ג רבי יהודה מאיר שפירא בן רבי יעקב שמשון זי"ע יוזם לימוד הדף היומי ומקים ישיבת חכמי לובלין העליה לציונו בהר המנוחות זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל

לזכות הרב חיים ברוך בן שרה פעשא הי"ו לברכה והצלחה בכל הענינים

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנגיד הנכבד

הרה"ג רבי שמואל דוד פרידמן שליט"א

ר"מ בכרוקלין מח"ס שדה צופים לרגל יומא דהילולא רבה של

הגאון האדיר רבי מאיר שפירא זצ"ל

מחולל הדף היומי מייסד וראש ישיבת "חכמי לובלין"

החל ז' חשוון ת.נ.צ.ב.ה.

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

ירוה נחת מכל יוצאי הלציו וייעליה בכל אשר יפנה

כשיש ב' תינוקות למול בבית הכנסת ואחד מילה בזמנה

ואחד שלא בזמנה איזה ימול קודם?

יש לחקור מי שיש לו ב' תינוקות למול אחת מילה בזמנה ואחת שלא בזמנה מי קדים, האם של זמנה קדים דמקודש טפי דוחה שבת או דילמא שלא בזמנה קודם דעובר בכל רגע משא"כ בזמנה דרק משום זריזין מקדימין למצות צריך להקדימו.

הנה בשו"ת ברית אברהם אור"ח סימן י"ד, פתחי תשובה יורה דעה סימן רסה ס"ק ט' נשאל על דבר שתי מילות ביום אחד ואחת מהם שלא בזמנה, אם יש להקדים למול זה שנולד מקודם, וכתב דגם בשתי מילות בזמנם לא מצא שום סברא להקדים דוקא לזה שנולד תחלה, ומה דמבואר בש"ע יור"ד סימן ש"ד גבי שני מתים שצריך לקבור מי שמת ראשון, אין ראיה דהתם חל החיוב מיד בשעה שמת האחד טרם מיתת השני, משא"כ בזה דהחיוב חל ביחד מתחלת יום שמיני, ומ"מ נהגו להביא תחלה זה שנולד מקודם אפשר שהוא מטעם שלא יתעורר קנאה ומחלוקת, ועכ"פ ברור דאם הובא לבית הכנסת זה שנולד אחרון אין להמתין כלום רק למולו מיד וכל זה אם שניהם בזמנם, אבל בנידון דידן שאחת היא שלא בזמנה בודאי צריכים מקודם למול המילה שבזמנה, דמילה בזמנה קדים דחמיר טפי דוחה שבת, משא"כ מילה שלא בזמנה.

וכן כתב בתשובת יד אליהו סימן מ"א דמי שזמנו קבוע הוא קודם לזה שנדחה אף שנולד ראשון, אך כתב דאם אירע שהביאו לבית הכנסת את התינוק שנדחה יש למולו מיד ולא להמתין על מי שזמנו קבוע.

וכן כתב בערוך השולחן יורה דעה הלכות מילה סימן רס"ה דמילה בזמנה קודם לשלא בזמנה, אך אם הביאו את התינוק שהוא שלא בזמנו ועדיין לא הביאו את שבזמנו ימהלו אותו ולא ימתינו על אותו שבזמנו.

אבל בשו"ת חסד לאברהם מ"ת יור"ד סימן ס' חולק על זה וסבירא להו דמילה שלא בזמנה קודם כיון דעובר בכל רגע על עשה, משא"כ מילה בזמנה אין בה רק משום זריזים מקדימים למצוות.

וכן בספר בית דוד י"ד ח"ב מהגאון ר"ד כץ מגדולי תלמידי הח"ס ז"ע סי' רס"ה העתיק מתשובה מאהבה ח"א סימן פ"ה דחמיר בזה מילה שלא בזמנה דעובר בכל רגע, כמבואר במג"א סי' רמ"ט וסי' תקס"ח, ולפ"ז שלא בזמנה קדים.

ובדבר אברהם ח"א סימן ל"ג נמי פסק דיקדים את המילה שלא בזמנה, ובח"ב סימן א' נסתפק בדבר מאחר שחלקו עליו חבירו.

ובשו"ת משנה שכיר יור"ד סימן קצ"ז חיזק את דבריו שצריך להקדים ראשון את המילה שלא בזמנה עיין בהערות הגאון מבראדי זצ"ל על ספר נועם מגדים על הפרי מגדים ס"ק ג' מה שהארזק בזה.

ובספר טל תורה להגאון מהר"ם אריק בעל שו"ת אמרי יוסף ב"ה ו' ע"ב בהא דקאמר הש"ס כיון שעברו ג' רגלים בכל יום עובר בבל תאחר, דהקשה דהוא ליה למימר בכל רגע עובר בבל תאחר, והוכיח מזה דבאמת אינו עובר בכל רגע בבל תאחר דומיא דזמן האחרון דהוא יום ההקרבה, וכתב דכמו כן במילה שלא בזמנה מש"כ מג"א בכל שעתא אין הפירוש בכל רגע, והעיקר שאינו עובר אלא בכל יום שהוא כל פעם זמן מצוה מתחדשת, והשיג מה"ט על תשובה מאהבה הנ"ל שרצה להקדים מילה שלא בזמנה, דבאמת מילה בזמנה קדים.

ובשו"ת שבת הלוי חלק ה' סימן קמ"ז כתב דמי שנהג כמנהג העולם להקדים מילה בזמנה יש לו עמודים גדולים לסמוך עליהם.

יש שרצו להביא ראיה שצריך להקדים את המילה בזמנה קודם: מהא דמבואר בש"ע אור"ח סימן ק"ח ס"ק א' טעה או נאנס ולא התפלל שחרית, מתפלל מנחה שתיים הראשונה מנחה, והשנייה לתשלומין, ואם היפך, לא יצא ידי תפלה שהיא תשלומין, חזינן שצריך להקדים קודם מה שזמנה היום, כך כתב בשו"ת חסד לאברהם מהדורא תנינא יור"ד סימן ס', וכן בשו"ת זרע יצחק סימן י', וכן בשו"ת משנה שכיר יור"ד סימן קצ"ז.

אבל יש שדחה ראיה זו: דשאני גבי תפלות דתפלת מנחה גורם לתשלומין של שחרית שיבא, דמשום הכי יש לו תשלומין לתפלת שחרית מחמת שהוא זמן תפלה של מנחה, אבל אם לא היה זמן תפלת מנחה לא היה כלל תשלומין לתפלת שחרית, ומשום הכי הדין נותן להקדים תפלת מנחה דעל ידי זה נתהווה שיהא כח לתפלת שחרית לחול בתורת תשלומין, משא"כ בנידון דשני תינוקות דלא תליא כלל מצות מילה של התינוק שאינו זמנו במצות מילה של התינוק שהוא בזמנו, ואם לא הויא כלל תינוק בזמנו שפיר מלים להתינוק שאינו זמנו בלאו הכי כי הוא מצוה בפני עצמו, א"כ מנלן להקדים להתינוק שהוא בזמנו, כיון דלשניהם איכא חיוב מצות מילה בפני עצמו לכל אחד, כך כתב בשו"ת זרע יצחק סימן י', וכן בשו"ת משנה שכיר יור"ד סימן קצ"ז, ובשו"ת חלקת יעקב אורח חיים סימן ר"ל הביא שמי קשה עליו מרש"י פסחים ע"ב א' ד"ה על מה נחלקו וכו'.

מדוע צריך כוס יין בברית כשמברכים הברכות?

איתא בטור יורה דעה הלכות מילה סימן רס"ה אבי הבן או המוהל או אחד מהעם אומרים ברוך אתה ה' אמ"ה אשר קדש ידיד מבטן וחוק בשארו שם וצאצאיו חתם באות ברית קדש על כן בשכר זאת אל חי חלקנו צורנו צוה להציל ידידות שארנו משחת למען בריתו אשר שם בבשרנו בא"י כורת הברית ועל הכוס מברכין אותו שמברך תחלה בפה"ג.

יש להקשות: מדוע צריך כוס כשמברך ברכה זו.

הנה הבית יוסף יור"ד סימן רס"ה כותב שאין מקור בגמ' לומר ברכה זו על היין, ורק מטעם שאין אומרים שירה אלא על היין, לכן אומרים על היין.

ובשו"ת מהר"י אסאד יור"ד סי' רנ"ח ד"ה ואגב מביא מדרש על פסוק שמות ל"ב כ"ז מובא בלבוש יור"ד סי' רס"ה "שימו איש חרבו" רצה לומר למולם קודם שיהרגם, ואהרן היה פורע ויהושע משקה, וכותב שם הגאון מהר"א דכאן הפירוש במדרש שמשוה היה משקה עפר העגל, אבל במדרש חזית ביוצאי מצרים ושאר מאחז"ל מאי כוונתם בזה אחד משקה, וצ"ל כוונתם משקה כוס של ברכת יין להנימול, וזה אפשר טעם הגאונים שהסכימו לברך ברכת אשר קידש ידיד, על הכוס יין, ולענ"ד יצא להם כן ממדרשי חז"ל הנ"ל.

ובספר יד שאול לגאון מהר"ש זצ"ל בסימן רס"ה ס"ק ד' מביא גמ' פסחים ק"ט ע"ב על פסוק ויגדל הילד ויגמל, עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים ביום שייגמול חסדו לזרעו של יצחק, ויתנו כוס של ברכה לברך וכולם לא יקבלוהו אלא דוד יאמר אני אברך ואני ראוי לברך, ומזה נלענ"ד ראיה ברורה למה שנתנו כוס בעת ברכת המילה, ולא מצאו הפוסקים טעם בדבר, ולפענ"ד כיון שלמדו מויגדל הילד ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק, שעשה סעודה בעת ה"ג גמ"ל דהיינו בשמיני, א"כ כיון שלעתיד יתן הקב"ה כוס של ברכה וסמכו על המקרא הלז, לכך רמזו על כוס של ברכה, עיין באריכות בשו"ת שיה יצחק סימן תמ"ב.

מכתבים למערכת

מדוע מי שאינו עומד בדבורו מקללים אותו דווקא בקללה של אנשי דור המבול?
 מה שהקשתם בשם הראשונים על הא דאיתא במשנה בבא מציעא מ"ד ע"א נתן לו מעות ולא משך הימנו פירות יכול לחזור בו, אבל אמרו מי שפרע מאנשי דור המבול ודור הפלגה, ובגמ' מוסיף ומאנשי סדום ועמורה וממצרים בים, עתיד להפרע ממי שאינו עומד בדבורו, יש להקשות מדוע מי שאינו עומד בדבורו מקללים אותו דווקא בקללה של אנשי דור המבול, מה שיכות לאנשי דור המבול דווקא, ותרצתם בכמה אופנים.

הרב יעקב ישראל מיוזנער שליט"א לונדון
 נראה לומר, שמי שאינו עומד בדבורו היכא שהוא נתן כסף ולא משך חושב שזו רק עבירה חלושה שהרי לא עשה קנין ואינו חושש על העונש, ובגלל זה מקללים אותו בקללה של אנשי דור המבול שהם לא חששו כלל על העבירות שעשו ולא פחדו מהעונש שקיבלו מחמת חטאם.

הרב יעקב שפיצר שליט"א בני ברק
 נראה לציין עוד תרוץ נפלא שכתב הערוך לנר סוכה נ"ב עמוד ב' דלכן מוזכרין ד' פורענות אילו דוקא מפני שבזה הראה הקב"ה שמושל בכל, ועל כן נפרע מהרשעים הללו בד' יסודות שכל הברואים נבראו על ידם דהיינו מדור המבול נפרע במים ומדור הפלגה ברוח כדאיתא במדרש תהלים פ"א בפסוק לא כן הרשעים כי אם כמוץ אשר תדפנו רוח זה דור הפלגה דנפוצו ברוח ומאנשי סדום נפרע באש שהמטיר עליהם גפירת ואש מן השמים וממצרים בים נפרע בעפר התחלת אבודם היה שנעשה הים כמין חומר שנטבעו בו ולא יכלו לנוס כמו דכתיב חומר מים רבים וסוף אבודם הי' כדכתיב תבלעמו ארץ ולכן אומרים מי שפרע מרשעים ע"י ד' יסודות הוא יפרע ממי שאינו עומד בדבורו.

האם זיתים הוא דבר חריף

מה שדנתם באריכות האם זיתים יש להם דין חריף.

הרב דוד מקלב שליט"א ירושלים
 יש לציין דבשורת רבי שלמה אייגר בכתבים סימן כ"ז שכתב ולעני"ד דבפסקי תוס' כתבו שמן זית עז וחריף ומפליט כמו רותחים ואפילו צונן ועיי"ש באריכות מה שדן בזה.

חולה שיש בו סכנה שרוצה להחמיר על עצמו שלא לאכול ביום כיפור

או שלא לחלל שבת האם רשאי

מה שכתבתם בשם המטה אפרים אורי"ח סימן תר"ח ס"ק ט"ז וז"ל במקום שהדין נותן שהחולה מותר לאכול והוא אינו רוצה, חסידות של שטות הוא ועל זה נאמר אך את דמכם נפשתיכם אדרוש ואל תהי צדיק הרבה ולכן אין לשמוע לו ומאכילין אותו בע"כ.

הרה"ג רבי מנדל גיגר שליט"א מח"ס תורה ושבת

הרב אברהם חבר שליט"א ירושלים

יש לציין דבסוף ספר איסור והיתר לרבינו יונה כתב לגבי יולדת שרוצה להחמיר על עצמה שאסור להחמיר על עצמה, ומובא באליה רבה סימן תר"ח וכן בשורת מהר"ם שיק אורי"ח סימן ר"ם.

איך היה מותר לרבי עקיבא להחמיר על עצמו במצוות נטילת ידים עד כדי מיתה?
 מה שהקשתם בשם אחרונים על הא דאיתא בגמ' עירובין כ"א ע"מ ב' מעשה ברבי עקיבא שהיה תכוש בבית האסורין, והיה רבי יהושע הגרסי משרתו בכל יום ויום היו מכניסין לו מים במדה, יום אחד מצאו שומר בית האסורין, אמר לו היום מימך מרובין, שמא להתור בית האסורין אתה צריך שפך חציין, ונתן לו חציין, כשבא אצל רבי עקיבא, אמר לו יהושע, אין אתה יודע שזקן אני וחיי תלויין בחייך סח לו כל אותו המאורע אמר לו תן לי מים שאטול ידי, אמר לו לשתות אין מגיעין ליטול ידיך מגיעין, אמר לו מה אעשה שחייבים עליהן מיתה, מוטב אמות מיתת עצמי ולא אעבור על דעת חבירי אמרו לא טעם כלום עד שהביא לו מים ונטל ידיו, דיש להקשות איך החמיר רבי עקיבא על עצמו והכניס עצמו לסכנה, לשיטת הרמב"ם שפוסק בפ"ה מניסוה"ת דכל מי שנאמר בו יעבור ואל יהרג ונהרג ולא עבר הרי זה מתחייב בנפשו, א"כ איך החמיר על עצמו ותרצתם בארבע אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"צ מחזיקי הדת

נראה לתרץ, ע"פ מה שכתב בחדושי הר"ן שבת ק"ט ע"ב על הא דאיתא שם בגמ' אביך כמה זהיר טפי וכתב הר"ן דכל אחד צריך להחזיק במצוה אחד כהלכתה שמדקדק בה ביותר, וא"כ יש לומר דהרמב"ם מודה דמצוה שקיבל על עצמו לקיימו כהלכתו יכול למסור נפשו על זה, וא"כ יש לומר דרבי עקיבא קיבל על עצמו מצות נטילת ידים ועל כן מסר נפשו על זה.

איך היה מותר ליוסף ללכת לאחיו הרע שאחיו שונאים אותו ואיך הכניס עצמו לסכנה

מה שהקשתם בשם הפרי מגדים איך היה מותר ליוסף ללכת אצל אחיו, הרי יוסף ידע שאחיו היו שונאים אותו ואעפ"כ סיכן בנפשו ללכת אליהם כדי לקיים מצות כיבוד אב, א"כ איך עבר על מ"ע ולית כמ"ש הרמב"ם בפ"א מה' רוצח ושמירת נפש הי"ד שהמסכן נפש עובר בלא תעשה שנאמר ולא תשים דמים בביתך, ובעשה שנא' השמר לך ושמור נפשך מאד, ותרצתם בשלושה אופנים.

הרב יוסף ויכלדר שליט"א ירושלים

נראה לתרץ, דהחיד"א בספרו ראש דוד פרשת תולדות מביא מספר חסידים סימן שמ"א שעשו קיים כיבוד אב ונכנס לסכנה בשל כך, כשהלך לצוד ציד אביו, וממנו למד יוסף שאף הוא הלך למקום סכנה לקיים מצות כבוד אב, והחיד"א מסביר את הענין בהרחבה, וכתב שאבן יוסף הסתפק האם עליו להכניס את עצמו לסכנה בגין כיבוד אב, אולם הוא פשט את הספק ממעשה עשוי שהרי יצחק לא מיחה זו, שמע מינה שהבן יכול להחמיר גם להסתכן בכיבוד אב.

הרה"ג יחיאל יהודה משה דנציגר שליט"א מודיעין עילית

הרב אברהם חיים שמסיואן שליט"א זכרון יעקב כולל זכרון מיכאל

נראה לתרץ, שהרי יוסף ידע ששלוחי מצוה אינם ניווקים, והרי הוא הלך בשליחות אביו, ומימלא היה בטוח בעצמו שאינו נכנס כלל למקום סכנה. מעדני אשר: יש להעיר, דהרי הרמב"ם מייירי ממצות ואפילו הכי אוסר להחמיר.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד
להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א
 למקס המערכת: 057-7961607 או למייל: levib@017.net.il
 לבירורים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560
 מי שמעוניין להצטרף לאלפי המנויים נא להתקשר למערכת

גליון זה נודב
 לעילוי נשמת זקיני
הרב עזריאל בן הרב מנחם שוורץ ז"ל
 נלב"ע ח' חשוון ת.נ.ג.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו
 הרה"ג רבי בנימין פאשקעס שליט"א
 בארא פארק
 לעילוי נשמת אביו
הרב אריה יהודה בן הרב אליעזר ז"ל
 נלב"ע י' חשוון תשנ"ח
 ת.נ.ג.צ.ב.ה.

משיב כהלכה

איך יכול להיות שאחד עשה סוכה באותם תנאים ואופנים, ובירושלים שבין החומות תהיה כשירה, וברוב מקומות בארץ ישראל תהיה פסולה?

הרב מרדכי הגר שליט"א עורך המדור משיב כהלכה
תשובה לשאלה ב': הנה בסוגיית דסוכה י"ב מבואר שאניצי פשתן לא מסכך בהן וברש"י ביאר שהיינו דרואין לקבל תומאת נגעים, וא"כ לפי זה מי שסיך במשקופי בתים שהם פשוטי כלי עץ ולכן מצד ראוי לקבל תומאת מת אינו תומא, וראוי לקבל תומאת נגעים, לכן בירושלים שבין החומות שאין תומאת נגעי בתים, זהו נחשב כדבר שאינו ראוי לקבל תומאת, וכשירה הסוכה ובשאר מקומות תהיה פסולה כי הסך הוא ראוי לקבל תומאת נגעים ופסולה, וכן הסיק הגר"א נבצאל שליט"א, והנה כשנכנסתי למרח"ח הגר"ח קניבסקי שליט"א בכ"ה בתשרי תשע"א חלק על דבריו ואמר לי מכיון שסוף סוף יש מקומות שזה ראוי לקבל תומאת אז בכל המקומות כבר אי אפשר לסך בהן.

הרב פסח שטראספעלד שליט"א ירושלים
הרב יהושע אפרים בומברג שליט"א ירושלים
הרב יעקב ישראל יונגמן שליט"א מדינת עילית
הרב שאול מרגליות שליט"א מדינת עילית
הרב אהרן פישר שליט"א
הרה"צ פנחס מנחם דאוארד שליט"א ירושלים מה"ס דברי פנחס
הבה"ח זלמן לייב שוורץ שליט"א ישיבת צאנז ירושלים
הבה"ח אלישע הלברשטם שליט"א ישיבת דברי יצחק ירושלים
הבה"ח שמחה בונים דניצ'גר שליט"א

הענישה סוכה ברחוב דנו הפוסקים שהוא סוכה גזולה, ואפילו הכי מצינו כתוב שבירושלים עשו סוכות ברחוב, וזה למ"ד שלא נתחלקה לשבטים וא"כ היא כסוכת השותפין שכבר כתב המהרש"א סוכה כ"ז דאפילו לרבי אליעזר כשירה, והא דפוסל ר"א המסכך ברשות הרבים דווקא כשאין לו שום חלק ברשות הרבים כמו שכתב בכפות תמרים שם אבל כשיש לו חלק היא כסוכת השותפין דיצא ידי חובתו.

הרב דוד חושן שליט"א ירושלים
הבה"ח יוסף גרינצ'ביץ שליט"א ישיבת באר התורה ירושלים
 בבית המנוגע שרוצה לעשות דפנות סוכתו בבית זה, וא"כ בין החומות הסוכה כשירה בירושלים לא משמאה בנגעים ואילו מחוץ לחומות הסוכה פסולה דכתתי מיכתת שיעוריה וסוכה בעיני שיעור ז' על ז'.

הרב הלל גרינחולד שליט"א בני ברק
הרב ישראל יהודה יאקאב שליט"א אשדוד סלל בעלזא
הרב יצחק נטבים שליט"א נז יאק
הרב יצחק קדמון שליט"א שעלבים
הבה"ח סיני הלברשטם שליט"א ישיבת ראחמסטריווקא
הבה"ח מרדכי רבנוביץ שליט"א ישיבת מנטובא בני ברק
 מיירי שבנה את הסוכה מתוך רכוש אותה העיר ורוב אנשי העיר עבדו עבודה זרה, ברוב המקומות בא"י הסוכה פסולה שכיון שעבדו אנשי העיר ע"ז היא ליה עיר הניחית וכל שללה טעון שריפה, ממילא אין כאן הכשר סוכה דכיתותי מיכתת שיעוריה כדאיתא במשנה ריש פרק ג' דסוכה אין בירושלים הסוכה כשירה דקמ"ל ב"ק פ"ב א"ב ירושלים נעשית עיר הניחית, ומיילא אין צריך לשרוף את שללה ולא מיכתת שיעוריה.

הרב יעקב וייס שליט"א ירושלים
משפחת סנדרס אשדוד
 מיירי שהסוכה נבנתה ביום השני של חג הסוכות הרי בחול עדיין חג והסוכה פסולה משום חילול חג ואילו בארץ ישראל כבר חול המועד וניתן לבנות סוכה והרי הוא כשירה.
הרב אביגור שלמה גינר שליט"א בני ברק
 דעושה סוכה שלוש יום קודם לחג בארץ ישראל הוא כבר שלוש יום וסתמא לשם חג, אבל בחול"ל אולי לא דלא בקיעין בקביעת דירא ומספק זה קודם ליום ופסול.

איך יכול להיות שאדם עשה אותה סוכה באותם תנאים ואופנים בחוץ לארץ פסולה, ובארץ ישראל תהיה כשירה?

הרב מרדכי הגר שליט"א פלטבוש עורך המדור
הרב ישראל יהודה יאקאב שליט"א אשדוד סלל בעלזא
הרב אליעזר צבי לפשיטץ שליט"א ירושלים
הרב פסח שטראספעלד שליט"א ירושלים
הרב יהושע אפרים בומברג שליט"א ירושלים
הבה"ח אריה לייב גולדשטוף שליט"א ישיבת מיר ביטול
הרב יחזקאל קרינר שליט"א ירושלים
תשובה לשאלה א': מי שעושה סוכתו בקרקע של רבים בחו"ל פסולה דהויה סוכה גזולה, דהגויים אינם מוחלים, אבל בארץ ישראל שאין כאן לנכרים חלק על כן מותר לכתחילה להקים סוכה ברשות הרבים כיון שבארץ ישראל מוחל זה לזה עיי' אור"ח סימן תרל"ו ובמגן אברהם שם ובחתם סופר שם.

הרב אברהם ממן שליט"א בני ברק
הרב יצחק אזיק כהן שליט"א בעלזא ירושלים
הרב יצחק קדמון שליט"א שעלבים
הרב אהרן פישר שליט"א
הבה"ח אלישע הלברשטם שליט"א ישיבת דברי יצחק באבאב ירושלים
הבה"ח מנחם מנדל לפשיטץ שליט"א בית שמש
 באופן שבנה סוכה הראויה לשבעה בארץ ישראל כשר ובחוץ לארץ פסול כי אף שהוא רק ספק, אבל מ"מ בעינין שיהא ראוי לשמונה.

הרב אלעזר צולק שליט"א בני ברק
הרב אביגור שלמה גינר שליט"א בני ברק
 כתב הרמב"ם עשרה תנאים התנה יהושע ובית דינו בשעה שחלק את הארץ, אחד מתנאיו שיהיה כל אדם מותר לקטף עצים משדה חבירו, והוא שיהיו עצים פחותים וקרובים להיות קוצים, כגון הימני והימני, וא"כ מי שלקטף עצים כאילו בחוץ לארץ שוכתו גזולה ופסולה, ובארץ ישראל מותר כיעל דעתן כן הנחיל משה את הארץ.

הרב דוד חושן שליט"א ירושלים
הבה"ח יוסף גרינצ'ביץ שליט"א ישיבת באר התורה ירושלים
הבה"ח מרדכי רבנוביץ שליט"א ישיבת מנטובא בני ברק
 איכא למימר שמייירי מבטוי מפולש דבאר"י היה שבת ומינה דהויה דופן לענין שבת הויה דופן לענין סוכה ולכן כשר, משא"ל בחול"ל באותו יום היה חול ופסול דאין האי מינה.

הרב הלל גרינחולד שליט"א בני ברק
הרב שאול מרגליות שליט"א מדינת עילית
הרב אברהם ממן שליט"א בני ברק
הרב אליעזר צבי לפשיטץ שליט"א ירושלים
הרב יעקב וייס שליט"א ירושלים
הבה"ח משה ברוך סגל שליט"א ישיבת קול תורה ירושלים
הבה"ח סיני הלברשטם שליט"א ישיבת ראחמסטריווקא
הבה"ח שמחה בונים דניצ'גר שליט"א
 ע"פ מה דאיתא בגמ' סוכה ז' ע"א סיך על גבי פסי ביראות מינה דהויה דופן לענין שבת הויה דופן לענין סוכה, וזה רק בארץ ישראל דרק שם התירו פסי ביראות כמבואר בגמ' עירובין כ"א.

הרב יעקב וייס שליט"א ירושלים
משפחת סנדרס אשדוד
 מיירי שהסוכה נבנתה ביום השני של חג הסוכות הרי בחול עדיין חג והסוכה פסולה משום חילול חג ואילו בארץ ישראל כבר חול המועד וניתן לבנות סוכה והרי הוא כשירה.

הרב אביגור שלמה גינר שליט"א בני ברק
 דעושה סוכה שלוש יום קודם לחג בארץ ישראל הוא כבר שלוש יום וסתמא לשם חג, אבל בחול"ל אולי לא דלא בקיעין בקביעת דירא ומספק זה קודם ליום ופסול.

התודה והברכה
 בשם רבבות ישראל ברחבי תבל אנו מודים לדידינו הרב מרדכי הגר שליט"א שבזכותו נגרם אלפי שעות של לימוד התורה יהא רעוא שבזכות זה יצליח בכל אשר יפנה

עשרה הזוכים במאה שקל לפי הכרעת רבני המערכת
הרב ישראל יהודה יאקאב שליט"א אשדוד כולל בעלזא
הרב יהושע בומברג שליט"א ירושלים
הרב שאול מרגליות שליט"א מדינת עילית
הרב אהרן פישר שליט"א
הרב פסח שטראספעלד שליט"א ירושלים
הרב יצחק קדמון שליט"א שעלבים
הבה"ח זלמן לייב שוורץ שליט"א ירושלים, ישיבת צאנז
הבה"ח אלישע הלברשטם שליט"א ישיבת באבוב
הבה"ח סיני הלברשטם שליט"א ירושלים, ישיבת ראחמסטריווקא
הבה"ח שמחה בונים דניצ'גר שליט"א

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנגיד הנכבד הרב שאול שוורץ שליט"א מאנסי לרגל שמחת נשואי בתו במז"ט יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב החסיד שמואל מנדלסון שליט"א ירושלים לרגל שמחת נשואי נכדתו בת לבנו הרב בעלזאל שליט"א ביתר עילית יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הגאון המפורסם רבי אריה פינק שליט"א דומ"צ דחסידי בעלזא בית שמש לרגל שמחת הולדת בנו במז"ט יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת דקדושה מכל יוצאי חלציו ומכל תלמידיו